

ARCHITEKTURA i NOWOCZESNOŚĆ

dyskusja w Como

Modernizm jest prądem w kulturze wyrastającym z postawy nowoczesnej. Nowoczesność jest postawą intelektualną: myślenie nowoczesne unika zabobonów i stereotypów, nie kieruje się kompleksami czy ambicjami, najważniejszą rolę przypisując rozumowi. Nowoczesne może być użycie materiałów, budowa formy, decyzje projektowe, które podejmujemy i potrafimy uzasadnić. Ślady takiego sposobu myślenia można odnaleźć w odległej historii: nowoczesne były w swoim czasie drewniane więźby dachowe, tamy, albo maszyny parowe.

Można wskazać początki modernizmu, śledzić jego rozwój w dziewiętnastym wieku, a nawet wyodrębnić okres jego dominacji. Fascynacja tym prądem wybuchła nagle i rozprzestrzeniła się szybko po całym świecie. Zastanawiające jest dlaczego równie prosta, oczywista i racjonalna idea nie znalazła swych protagonistów dużo wcześniej.

Modernizm rozpowszechniał się niczym Internet, nie musiał mieć ani swoich emisariuszy, ani misjonarzy, idea ta powstała bowiem z potrzeby czasu, a nie z nakazu władzy czy politycznej woli. Dlatego modernizm nie ma swojej stolicy: jednego, centralnego ośrodka, jego progresywność wynika z powszechnej potrzeby nowoczesności.

Jeśli źródłem modernizmu jest nowoczesność, to jego kresem będzie styl albo – co gorsza – moda. Będąc następstwem jednej postawy intelektualnej, modernizm objawiał się w postaci różnorodnych efektów dostosowanych do lokalnych warunków klimatycznych, ekonomicznych, społecznych i kulturowych. Równocześnie – jako styl międzynarodowy – propagował stosowanie pewnych form jako najwłaściwszych, a zatem, uznając pewne rozwiązania za lepsze od innych i odrzucając w rezultacie postawę nowoczesną na rzecz nietolerancyjnej, czy wręcz totalitarnej mody, zaprzeczył sam sobie.

Dyktat form wprowadza podział na architekturę modną i złą – pułapkę, w którą w pewnym momencie wpadł modernizm. O ile bowiem postawa nowoczesna uznaje prymat rozumu, odrzuca intuicyjną estetykę i poszukuje piękna w prawdzie materiału, o tyle moda, ze swym oportunistycznym i koniunkturalizmem, podąża za formą, a nie za istotą rzeczy.

Nowoczesny proces twórczy jest wysiłkiem intelektualnym, a jego produktem jest architektura unikalna, wynikająca z technologii, miejsca i materiału, natomiast naśladowanie mody jest proste i daje rezultaty jednolite stylistycznie. Nie daje jednak odpowiedzi na żadne pytania. A pytanie brzmi: czy lepiej wymyślać procesy (co jest trudne), czy też naśladować rozwiązania (co jest łatwe)? A może propagować łatwe, które wciąż może być dobre, niż propagować trudne?

ARCHITECTURE AND MODERNITY

A discussion in Como

Modernism is a cultural movement rooted in modern attitude: an intellectual one.

Modernity avoids superstitions and stereotypes, complexes and ambitions, for it assigns priority to the reason. The use of materials, the construction of architectural form, and all decisions we make and can give reasons for during the design processes – they can be modern. This modern way of thinking can be found in the most distant past, too: timber roof trusses, dams, steam engines, etc. were modern in their time.

We can find the roots of modernism; we can track its development throughout the 19th century, define the period of its domination. A sudden passion for the modern movement was immediately spread worldwide. Intriguing enough why such a simple, obvious, and rational an idea waited so long for its protagonists.

Modernism spread like the Internet, without emissaries and missionaries, for this idea emerged from the needs of time, it wasn't imposed by some political power or fed on some political will. This is the reason why modernism has never had one defined centre, a capital. Modernism was progressive for the need of modernity was a common one.

If modernity is the ground of modern architecture, style – or fashion, which is worse – will be its end. Being a result of a single intellectual attitude, modernism was embodied in different forms as it adapted to local cultural, social, economical and climate conditions. At the same time – being an international style – it favoured certain forms considered the most appropriate ones falling into intolerant if not totalitarian fashion: considering some solutions superior to all the others it rejected the very modern attitude and contradicted itself.

The dictate of forms distinguishes only two types of architecture: fashionable and bad – a trap into which, at certain point, the modern architecture has fallen. While modern attitude acknowledges the supremacy of Reason, rejects intuitional aesthetics and seeks for beauty in the truth of material, fashion in its opportunism and conformism seeks forms and not the essence of things.

Modern creative process is an intellectual effort, which gives birth to unique architectural forms resulting from place, technology, applied materials, etc. while following fashion is easier, the results are stylistically uniform and predictable, but it does not give answers to any question. And the question is: is it better to invent processes (which is difficult) or to imitate solutions (which is easy)? Or, perhaps, is it better to promote what is easy (and can be good nevertheless) instead of promoting what is difficult?

CONFERENCE PROGRAMME:

Friday / 14 October 2016 / panel session

16:15 visiting ex Casa del Fascio

Saturday / 15 October 2016 / plenary session

10:00 registration & openings, **I session**, moderator: **Piotr Gajewski**

13:00 lunch break

14:00 II session, moderator: **Piotr Gajewski**

17:00 discussion, moderator: **Anna Porębska**

18:00 III session, moderator: **Ado Franchini**

20:00 conclusions

20:30 afterparty

Sunday / 16 October 2016 / panel session

10:00 visiting Asilo Sant'Elia

12:00 closing ceremony

Chairmen (PL): ass. prof. arch. Piotr Gajewski, PhD, DSc

Chairmen (IT): dott. arch. Ado Franchini

Secretary: dott. arch. Anna Porębska, PhD

Scientific Committee: prof. Wojciech Buliński, PhD, DSc (chairman),
prof. Herbert Buehler, prof. h.c. Dipl. Ing. Arch.
prof. Krzysztof Lenartowicz, PhD, DSc
prof. urb. Paola Rizzi

Organising Committee: dott. arch. Anna Porębska, PhD (co-ordinator)
dott. arch. Justyna Kolarz-Piotrowicz, MSc

Regulations:

The number of participants is limited and shall not be superior to 25. Organisers allow themselves to invite participants.

Abstracts and presentation topics shall be consigned by October 5, 2016.

Participation is free of charge.

A&M 2016 Organising Committee bears no responsibility for participants' accommodation and transportation arrangements as well as any injury and damage or loss of their private property during the A&M 2016 related venues and activities.

Post-conference materials will be revised and published in Polish and English as chapters. All text materials shall be submitted by November 15, 2016. Materials submitted after that date will not be published. Texts in .doc / .docx or pages format shall include author's name and affiliation, abstract and keywords and must not be longer than 40,000 diacritic signs (spaces included).

All text must be submitted in English (for Polish participants: in Polish and English). Authors bear all responsibility on their text language correctness.

Contact: a22@pk.edu.pl / aporebska@uniss.it / one@piotrgajewski.pl

Info: www.a22.arch.pk.edu.pl
<https://www.facebook.com/zauppk/>

ARCHITETTURA E MODERNITÀ

Una discussione a Como

Modernismo è una corrente culturale che nasce dall'atteggiamento moderno. Esso è un atteggiamento intellettuale che tenta di evitare superstizioni e stereotipi, non viene seguito dai complessi o ambizioni e dà supremazia alla ragione. L'uso dei materiali, la costruzione delle forme, le decisioni progettuali che facciamo e sappiamo spiegare – possono tutte essere "moderne". Le tracce di tale atteggiamento possono essere trovate nel passato, anche quello lontano: le strutture di tetti di legno, le dighe, i motori a vapore furono, alla loro epoca, moderne.

Mentre modernità come atteggiamento fu la fonte del movimento moderno, lo stile, o il suo peggio, cioè la moda, furono i suoi confini. Si può evidenziare le fonti del movimento moderno, tracciare il suo sviluppo nell'Ottocento, delimitare il periodo della sua dominanza. La stima di questo trend esplose improvvisamente ed immediatamente si espanse in tutto il mondo. Strano che un'idea così semplice, ovvia e razionale non abbia trovato prima i suoi protagonisti.

L'architettura moderna si espanse come Internet – senza emissari e missionari, poichè nacque da un bisogno condiviso dell'epoca e non imposto dalle autorità o dalla politica. Perciò l'architettura moderna non ha una sede, un centro, una capitale, la sua progressività viene dal bisogno della modernità, condiviso e comune.

Provenendo dall'unico atteggiamento intellettuale, l'architettura moderna si mostrò nelle forme diverse, adatte alle condizioni locali: sia climatiche che economiche, sociali e culturali. Allo stesso tempo, essendo uno stile internazionale, il movimento promosse certe forme considerandole più valide e appropriate e quindi, assumendo alcune soluzioni come migliori rispetto a tutte le altre, rifiutò in conseguenza il vero e proprio atteggiamento moderno a favore della moda, intollerante se non totalitarista, e negò se stesso.

La dittatura delle forme non distingue solo tra l'architettura di moda e quella cattiva (cioè non di moda). Questo non è che una trappola in cui ad un certo punto il movimento moderno cadde: mentre l'atteggiamento moderno si fida della ragione, rifiuta l'estetica di tipo intuitivo e trova la bellezza nella verità della materia, la moda – opportunista e conformista che sia – segue la forma e non l'essenza delle cose.

Un processo creativo che consideriamo moderno è uno sforzo intellettuale da cui nascono forme uniche e particolari che derivano dal luogo, dalla tecnologia, dal materiale usato, etc. Seguire la moda è facile e dà sempre risultati stilisticamente unitari e prevedibili, ma non dà risposte a nessun tipo di domanda. E la domanda è: meglio inventare processi (qualcosa di difficile) oppure imitare le soluzioni (qualcosa di facile)? Oppure promuovere quello che è facile ma può ancora essere buono invece di promuovere quello che è difficile?

Architektur und Modernität

Diskussion in Como

Die Moderne (Stil) ist eine Strömung in der Kultur, die aus der modernen Haltung gewachsen ist. Die Modernität ist die intellektuelle Haltung. Modernes Denken vermeidet Aberglauben und Stereotype, sie bedient sich nicht an Hemmungen oder Ambitionen, die wichtigste Rolle wird dem Verstand zugeschrieben. Als Modernität kann, eine Materialnutzung, ein Formaufbau, eine Entwurfsentscheidung, die wir machen und rechtfertigen können, gelten. Spuren dieser Gedankenmethode sind in der vergangenen Geschichte zu erkennen. Als Modernität galten seinerzeit, die Konstruktion eines Holzdachstuhles, ein Damm, oder eine Dampfmaschine.

Man kann den Ursprung der Moderne aufzeigen, seine Entwicklung im neunzehnten Jahrhundert verfolgen, vielleicht sogar den Moment seiner Dominanz in der Kultur erklären. Die Faszination dieses Stromes brach plötzlich aus und verbreitete sich schnell auf der ganzen Welt. Es ist rätselhaft, warum die ebenso einfache, klare und rationale Idee seine Protagonisten nicht viel früher gefunden hat.

Die Moderne (Stil) verbreitete sich wie das Internet, sie bedürfte weder Abgesandte noch Missionare. Die Idee entstand aufgrund der Bedürfnisse der Zeit, und nicht auf Befehl durch eine Macht oder eines politischen Willen. Aus diesem Grund hat sie keinen Hauptsitz: einen zentralen Mittelpunkt, seine Progressivität ist das Ergebnis eines universellen Bedürfnisses der Modernität. Wenn die Quelle der Moderne (Stil) die Modernität ist, dann ist seine Grenze der Stil - oder noch schlimmer – die Mode. Als Konsequenz aus der intellektuellen Haltung, manifestiert sich die Moderne in Form einer Vielzahl von Auswirkungen, angepasst an das lokale Klima, wirtschaftlichen, sozialen und kulturellen Faktoren. Gleichzeitig - als internationaler Stil - propagierte sie die Verwendung bestimmter Formen als die am besten geeigneten, des weiteren wurden bestimmte Lösungen für besser als andere anerkannt und im Ergebnis die moderne Haltung, zugunsten der Intoleranz oder sogar totalitären Mode, verwerfend, widersprach sie sich selbst.

Das Aufdiktieren einer Form führt eine Einteilung in eine modische Architektur und das Schlechte ein - eine Falle, in welche die Moderne zu einem bestimmten Moment hineintappte. Auch wenn die moderne Haltung den Vorrang der Vernunft anerkennt, lehnt sie die intuitive Ästhetik ab und sucht die Schönheit in der Wahrheit des Materials, und die Mode, mit ihrem Opportunismus, jagt der Form und nicht dem Wesen der Dinge hinterher.

Der moderne, kreative Prozess ist die geistige Anstrengung, dessen Produkt eine originale Architektur ist, resultierend auf der Technologie, dem Standort und dem Material, hingegen ist die Nachahmung der Mode einfach und erreicht stilistisch konsequente Ergebnisse, aber sie beantwortet nicht die Fragen. Und die Frage lautet: ist es besser Prozesse zu erfinden (was schwierig ist), oder ebenso Lösungen nachzuahmen (was leicht ist)? Oder vielleicht das Einfache zu propagieren, was immer noch gut sein kann, anstatt dem Schwierigen.

